

ТЕМА:

ГРОМАДСЬКА ОЦІНКА ПРОЗОРОСТІ І ПІДЗВІТНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

через призму офіційних звітів Міністерства юстиції України
про результати проведення заходів

щодо запобігання і протидії корупції у 2011-2012 рр.

Україна, 04070,
Київ, вул. Братська, 6, оф. 402
тел/факс: (044) 425-77-09,
e-mail: info@osf.kiev.ua

Київ-2013

1 ГРОМАДСЬКА ОЦІНКА ПРОЗОРОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

1. Діюча процедура публічної звітності як індикатор ефективності організації і забезпечення державної антикорупційної політики

Відповідно до ч. 2 статті 19 Закону України «Про запобігання і протидію корупції», Міністерство юстиції України оприлюднило офіційний Звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції у 2012 році. Оскільки оприлюднений звіт є головним підсумковим документом у сфері реалізації державної антикорупційної політики, процедури організації і забезпечення його підготовки та встановлену на рівні закону інформаційну структуру такої звітності можна використовувати в якості індикаторів відкритості і прозорості державної антикорупційної політики, оцінки рівня організації і забезпечення контролю результативності державної політики запобігання і протидії корупції.

Ефективно організована (на підставі чітких і вимірюваних результатів і показників) система оцінки ефективності державної антикорупційної політики та публічного звітування держави перед суспільством про досягнуті результати її діяльності у сфері запобігання і протидії корупції – це політичне мірило, за допомогою якого громадськість може оцінити:

- ефективність і результативність державної антикорупційної політики у вигляді і фактично досягнутих органами влади конкретних результатів і показників впродовж поточного звітного періоду;
- готовність і здатність органів державної влади здійснювати самоконтроль власної діяльності та своєчасно виявляти і усувати ризики корупції і корупціогенні фактори.

Однак, інформація з офіційного звіту про результати проведення заходів

щодо запобігання і протидії корупції у 2011-2012 рр. свідчить про те, що існуюча процедура державної звітності у зазначеній сфері не є результатом і безпосереднім механізмом моніторингу і оцінки ефективності державної антикорупційної політики впродовж звітного періоду.

Навіть на рівні спеціального закону процедура публічної звітності держави у цій суспільно важливій сфері визначається лише як **механізм інформування громадськості про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції** (стаття 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»).

У преамбулі звіту Міністерства юстиції України зазначається, що **Звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції підготовлено на підставі інформації, що надійшла від центральних і місцевих органів виконавчої влади та спеціально уповноважених органів у сфері протидії корупції**.

Таким чином, інформаційним джерелом для підготовки головного звітного документа з питань результативності державної антикорупційної політики в Україні за минулий рік є не результати всебічного моніторингу антикорупційної діяльності (проведеного уповноваженими органами влади із залученням недержавних організацій – громадських об'єднань, наукових установ), а офіційна інформація, надана самими органами-виконавцями заходів щодо запобігання і протидії корупції.

Організована у такий спосіб процедура підготовки офіційного звіту про діяльність держави у сфері антикорупційної політики не сприяє об'єктивній оцінці її ефективності та результативності її здійснення на рівні центральних і місцевих органів виконавчої влади і спеціально уповноважених суб'єктів з питань протидії корупції. Недостатній рівень організації офіційної звітності, моніторингу і оцінки державної антикорупційної діяльності в Україні зумовлюється низкою негативних чинників, серед яких можна відзначити наступні: 1. З огляду на зміст і структуру звіту про результати проведення заходів щодо

запобігання і протидії корупції, **органи влади надають інформацію для його підготовки фактично у довільному порядку, без застосування стандартизованих і обов'язкових форм періодичної звітності перед спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики, а через нього – перед суспільством і громадськістю** – про діяльність у сфері запобігання і протидії корупції та виконання антикорупційного законодавства.

2. Існує висока імовірність того, що **органи і посадові особи-виконавці заходів щодо запобігання і протидії корупції, користуючись недостатнім рівнем організації звітності, моніторингу і контролю, надають спеціально уповноваженому органу з питань антикорупційної політики таку інформацію, яка найбільш вигідно і позитивно характеризує результати виконаних ними заходів, не розкриваючи, при цьому, реальний стан речей та існуючі проблеми і недоліки.** Це ускладнює і унеможлиблює об'єктивну оцінку результативності державної антикорупційної політики в Україні, робить процедури звітності і державного контролю її результатів формальними і малоефективними.

3. У офіційному Звіті **результати проведення заходів із запобігання і протидії корупції в багатьох випадках механічно підмінюються кількістю проведених заходів.** Однак, сам факт проведення антикорупційних заходів не завжди є однозначно позитивним і дієвим результатом здійснення державної політики запобігання і протидії корупції. Часто результати таких заходів мають багатозначний характер та вимагають конкретизації і додаткової ретельної оцінки. Тим більше, що про **результати виконання антикорупційних заходів у довільній формі інформаційних повідомлень звітують самі виконавці таких заходів, а** надана ними в такий спосіб інформація відображається у підсумковому звіті без її зовнішньої незалежної оцінки, що призводить до формалізації процедури службової і публічної звітності та суттєво знижує відкритість і підзвітність антикорупційної діяльності органів влади.

В «антикорупційних» звітах за 2011-2012 роки відображено відомості про державних службовців (за категоріями), притягнутих до кримінальної відповідальності за вчинення корупційних злочинів. Такі відомості належать до статистичних даних про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, які відповідно до закону є обов'язковою інформаційною і результативною складовою щорічного звіту спеціально уповноваженого органу з питань антикорупційної політики.

Однак наведені в офіційних звітах Міністерства юстиції кількісні значення кримінальних покарань службовців за корупційні злочини вимагають додаткової оцінки, оскільки мають неоднозначний характер, якщо їх розглядати у якості результатів державної антикорупційної політики.

Наприклад, з поодиноких фактів притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні злочини службовців 1-2 категорії (2010 р. – 3, 2011 р. – 6, 2012 р. – дані відсутні), депутатів обласних рад (2010 р. – 3, 2011 р. – 2, 2012 р. – 1) та з цілковитою відсутністю таких фактів серед народних депутатів можна зробити двозначні висновки про те, що: **(1) на рівні законодавчого органу влади та вищих щаблів державної виконавчої влади і місцевого самоврядування корупція в Україні або взагалі відсутня чи незначна, або (2) вищі рівні політичної влади в нашій державі залишаються поки що не досяжними для антикорупційних і правоохоронних заходів.**

Різке зменшення в 2012 р. (більш ніж удвічі) кількості фактів притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні злочини службовців місцевого самоврядування (2010 р. – 545, 2011 р. – 624, 2012 р. – 284), посадових осіб органів прокуратури (2010 р. – 11, 2011 р. – 20, 2012 р. – 9) і органів державної податкової служби (2010 р. – 145, 2011 р. – 118, 2012 р. – 71) може багатозначно свідчити, **(1) як про різке і несподіване зниження рівня корупції в органах місцевого самоврядування, органах прокуратури і державної податкової служби** (що є малоімовірним, особливо на таку значну величину), **(2) про**

суттєве покращення запобіжних антикорупційних заходів у цих органах влади, (3) так і про стрімке зменшення ефективності правоохоронних і прямих антикорупційних заходів на цих владних рівнях, внаслідок чого зростає кількість невиявлених і непокараних корупційних злочинів.

І навпаки, відчутне збільшення кількості фактів притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні злочини серед службовців Служби безпеки України (2010 р. – 2, 2011 р. – 6, 2012 р. – 12) та митної служби (2010 р. – 34, 2011 р. – 37, 2012 р. – 69) може, знову ж таки, двозначно свідчити, (1) як про суттєве зростання рівня корупції в СБУ і на митниці, (2) так і про значне підвищення ефективності антикорупційної діяльності і правоохоронних заходів на цих владних рівнях, внаслідок чого зростає кількість виявлених і покараних корупційних злочинів.

З огляду на розглянуті проблеми, у наступних щорічних «антикорупційних» звітах інформаційні дані про кількість службовців (за категоріями і органами влади), притягнених до кримінальної відповідальності за корупційні злочини, доцільно подавати не у формально-статистичному порядку, а супроводжувати такі результати кваліфікованим аналізом та оцінювати їх у комплексі з усіма іншими заходами щодо запобігання і протидії корупції.

Це дасть змогу оцінювати роботу спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції та правоохоронних органів не лише за кількісними, а й за якісними показниками, більш ефективно виявляти і оцінювати очікувані та фактично досягнуті результати і наслідки як запланованих, так і практично виконаних антикорупційних заходів.

До того ж, такий ситемний підхід буде підтвердженням того, що держава має далекосяжне стратегічне бачення своїх здобутків і проблем у сфері антикорупційної політики, здатна аналізувати свої заходи й дії та пов'язані з ними негативні й позитивні наслідки і впливи, а також спроможна об'єктивно і чесно оцінювати результати своєї роботи у цій суспільно важливій сфері.

2. Проблеми відсутності системи моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики на підставі запланованих і фактично досягнутих результатів і показників

Розділом VI Закону України «Про заходи запобігання і протидії корупції» не визначено належних і достатніх механізмів моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики та діяльності спеціально уповноважених суб'єктів і органів влади у цій сфері. Тоді як необхідність запровадження періодичної оцінки правових інструментів і адміністративних заходів у сфері реалізації державної антикорупційної політики передбачена ч. 3 статті 5 Конвенції ООН проти корупції, ратифікованої Законом України №251-V від 18.10.2006 р.

Прозорість і підзвітність, ефективний моніторинг і оцінка державної антикорупційної політики обумовлюються наявністю цілого комплексу відповідних інструментів їх забезпечення: механізмів, засобів і ресурсів. Прозорість і підзвітність антикорупційної діяльності вимагає запровадження **стандартизованих (уніфікованих) форм періодичної звітності центральних і місцевих органів державної влади** перед спеціально уповноваженим органом про фактично досягнуті ними кількісні і якісні результати та показники у сфері запобігання і протидії корупції.

Необхідна також **чітка і публічна класифікація (визначення) основних ризиків корупції у діяльності органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування та розподіл таких ризиків за різними ступенями прояву**. Це стало б основою як для державного, так і громадського контролю у сфері антикорупційної діяльності. Адже, зокрема, **ризики корупції найвищого і середнього ступеня повинні стати об'єктом постійного моніторингу і контролю з боку уповноважених органів державної влади та громадськості**.

Для здійснення моніторингу і оцінки політики необхідна прозора система чітких і адекватних очікуваних кількісних і якісних показників антико-

рупційної діяльності органів влади та спеціально уповноважених органів у сфері протидії корупції.

Не зважаючи на це, додатком 3 до Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011-2015 роки, затвердженої постановою КМУ від 28.11.2011 р. №1240, визначено досить вузький і недостатній перелік очікуваних результатів виконання цієї державної програми. Частина визначених очікуваних результатів має або широке якісне вираження, що важко піддається вимірюванню і оцінці їх досягнення, або проміжне значення, що не може служити надійним і остаточним показником результативності і ефективності виконання цієї державної антикорупційної п'ятирічної програми.

Так, на цілих п'ять років виконання державної антикорупційної програми офіційно заплановано досягти державним апаратом лише таких очікуваних результатів:

- 1) видати 44 документи з метою удосконалення нормативно-правової бази;
- 2) провести 25 заходів з метою поширення знань про новели антикорупційного законодавства;
- 3) підготувати 21 звіт державними органами, відповідальними за реалізацію державної антикорупційної політики, про ситуацію у сфері запобігання і протидії корупції;
- 4) підготувати 8 звітів про приведення антикорупційної політики України у відповідність із міжнародними стандартами у сфері запобігання і протидії корупції.

Як бачимо, цього обмеженого переліку очікуваних результатів вочевидь недостатньо для комплексного і всебічного моніторингу та оцінювання виконання державної антикорупційної політики згідно з її принципами і організаційно-правовими механізмами, визначеними національним і міжнародним законодавством.

Ні в державній антикорупційній програмі, ні в структурі щорічного звіту спеціально уповноваженого органу з питань антикорупційної політики (стаття 19 Закону України «Про засади за-

побігання і протидії корупції») не сформульовано і не визначено цілої низки важливих очікуваних результатів і показників, що характеризують фактичний стан реалізації таких встановлених спеціальним законом (ч. 1 стаття 3) основних принципів запобігання і протидії корупції, як:

- відкритість і прозорість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- участь громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, державний захист осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів;
- пріоритетність запобіжних заходів.

Забезпечення відкритості, прозорості та відповідальності органів влади Конвенція ООН проти корупції (стаття 5 «Політика й практика запобігання та протидії корупції») визначає як основоположний метод здійснення політики й практики запобігання і протидії корупції. Частина перша статті 3 Закону України «Про запобігання і протидію корупції» так само визначає відкритість і прозорість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, як один з основних принципів діяльності із запобігання і протидії корупції.

Однак цей ключовий напрям антикорупційної діяльності, вивірений світовою практикою боротьби з корупцією та чітко встановлений міжнародним і національним законодавством, практично не відображено (у конкретних результатах і показниках) в структурі головного державного публічного звіту про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції в Україні.

У звіті Міністерства юстиції за 2012 рік такі відомості відображені у розділі «Співпраця з громадськими організаціями». Хоча існують значні відмінності між співпрацею влади і об'єднаннями громадян та конкретними результатами реального і безпосереднього залучення громадськості і недержавних організацій до виконання заходів щодо запобігання і протидії корупції на різних рівнях влади.

Відповідно до назви цього розділу, відображені у ньому відомості мають стосуватися конкретних результатів залучення громадськості до формування і здійснення антикорупційної політики з метою вироблення громадських пропозицій, заохочення і підтримки громадського контролю за виконанням антикорупційного законодавства, реалізації інших форм участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції. Однак переважна більшість заходів, зазначених у цьому розділі офіційного звіту-2012, мають інформаційно-роз'яснювальний і просвітницький характер, стосуються публічних виступів посадових осіб, соціальної реклами і правової освіти, поширення позитивної інформації про діяльність органів влади і про застосування антикорупційного законодавства.

У цьому розділі звіту зазначається, що «Міністерством юстиції протягом 2012 року забезпечено системну співпрацю з представниками громадянського суспільства». Але, в той же час, згадується **лише одна громадська організація**, у співпраці з якою Міністерство юстиції у 2012 році організувало два круглих столи. При Міністерстві юстиції, як спеціально уповноваженому органі з антикорупційної політики, не створено спеціалізованого дорадчого органу з питань запобігання і протидії корупції. Створено лише спеціалізований антикорупційний підрозділ у рамках діючої громадської ради при Міністерстві юстиції. Але у звіті відсутні відомості про конкретні результати роботи цього громадського дорадчого органу, який покликаний бути активною єдиною ланкою між громадськістю та головним спеціально уповноваженим органом з антикорупційної політики в Україні.

Окрім Міністерства юстиції, **спеціальні антикорупційні громадські комісії або комітети у рамках громадських рад створено лише в Державній податковій службі України, Рівненській, Житомирській і Дніпропетровській ОДА, що є досить невисоким показником відкритості і підзвітності антикорупційної політики та готовності органів влади співпрацювати з громадськістю у цій сфері.** До того ж, сам факт створення таких спеціалі-

зованих дорадчих органів ще не можна вважати однозначним результатом державної антикорупційної політики та участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції.

Відповідно до ч. 1 статті 3 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», **участь громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції**, та державний захист осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів, **визначено, як один з основних принципів запобігання і протидії корупції.** Одним із ключових принципів здійснення національної антикорупційної політики є **поєднання зусиль держави і громадськості у подоланні корупції як системного явища в усіх сферах суспільного життя.** Такий принцип визначено Національною антикорупційною стратегією на 2011-2015 роки, схваленою Указом Президента України від 21.10.2011 р. №1001/2011. Окрему **статтю 15 у Конвенції ООН проти корупції**, ратифікованої Законом України №251-V від 18.10.2006 р., **присвячено участі суспільства у запобіганні корупції та боротьбі з нею.**

Але, з огляду на зміст розділу «Співпраця з громадськими організаціями» офіційного звіту-2012, конкретних результатів співпраці з громадськістю (у вигляді **пропозицій з удосконалення Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011-2015 роки**) досягнуто лише на рівні Міністерства юстиції шляхом проведення тематичних круглих столів.

У якості ще одного конкретного результату у цій сфері можна відзначити й те, що в 2012 р. **із залученням громадських організацій розроблено проекти регіональних програм щодо запобігання і протидії корупції.** Але, при цьому, в звіті відсутні відомості про те, в яких саме областях розроблено такі проекти антикорупційних програм, хто виступав учасниками їх підготовки і де саме можна ознайомитися зі змістом таких програм. Це, по-перше, не сприяє поширенню кращих антикорупційних практик, а, по-друге, **унеможливорює незалежний контроль за фактичною наявністю і якістю навіть цих поодиноких конкретних результатів співпраці влади з громадські-**

стю у сфері антикорупційної політики, що відображені в офіційному звіті Міністерства юстиції України.

У розділі «Співпраця з громадськими організаціями» не згадується жодного випадку успішного здійснення громадського моніторингу і контролю виконання антикорупційного законодавства на рівні центральних і місцевих органів влади та розробки і поширення відповідних методичних і навчально-тренінгових матеріалів. Хоча такі відомості могли б стати одним із успішних і повчальних результатів залучення громадськості до антикорупційної діяльності. Завдяки цьому офіційний звіт, замість формально-бюрократичного документа за формою і змістом, міг би стати джерелом корисної інформації для неурядових організацій і справити позитивний вплив на розвиток системи контролю ефективності державної антикорупційної політики.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про запобігання і протидію корупції», одним із основних принципів антикорупційної політики є **пріоритетність запобіжних заходів, тобто ліквідація причин, а не наслідків корупції**.

Одним з важливих запобіжних заходів, що дає змогу своєчасно виявляти і усувати ризики корупції на рівні нормативно-правових норм і положень, є незалежна громадська антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів. Однак у розділі звіту, що стосується результатів антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, **не згадується жодного випадку проведення такої громадської антикорупційної експертизи та жодного результату сприяння Міністерства юстиції розвитку цієї важливої форми участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції**. Водночас, як результат роботи у цій сфері, в звіті подається інформація про те, що експерти Міністерства юстиції взяли участь у круглому столі, на якому було обговорено стан і перспективи розвитку громадської антикорупційної експертизи.

2 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

З метою розвитку ефективної системи звітності, моніторингу і оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики, посилення контролю за виконанням антикорупційного законодавства, більш ефективної реалізації права громадськості на участь у заходах щодо запобігання і протидії корупції, посилення прозорості і підзвітності антикорупційної діяльності органів влади:

1. Розробити і затвердити відповідні зміни і доповнення до Закону України «Про запобігання і протидію корупції», якими:

1) Розширити перелік відомостей та інформаційних даних, які в обов'язковому порядку мають бути відображені у щорічному звіті спеціально уповноваженого органу про результати виконання заходів щодо запобігання і протидії корупції (зокрема, запровадити низку додаткових чітких результатів і показників, що демонструють фактичний стан ефективності реалізації різними органами влади законодавчо встановлених основних принципів запобігання і протидії корупції, прав громадськості і обов'язків органів влади, положень національного антикорупційного законодавства і ратифікованої Конвенції ООН проти корупції).

2) Покласти на спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики повноваження і обов'язки здійснювати із залученням громадськості моніторинг і оцінку антикорупційної діяльності органів влади, виконання ними заходів щодо запобігання і протидії корупції, наділивши, при цьому, громадськість правом безпосередньої участі у здійсненні моніто-

рингу державної антикорупційної політики.

3) Удосконалити діючу процедуру державної звітності у сфері антикорупційної політики:

3.1) підвищити правовий і політичний статус офіційного звіту, змінивши акцент його підготовки з результатів проведених адміністративних заходів щодо запобігання і протидії корупції – на фактично досягнуті результати державної антикорупційної політики за цілим комплексом показників та індикаторів ефективності, а також перетворивши зазначений звіт на політично відповідальний публічний документ – щорічний національний антикорупційний звіт, за допомогою якого держава відкрито, професійно і чесно звітуватиме перед суспільством і громадськістю про те, що саме нею зроблено у сфері запобігання і протидії корупції та яких показників, позитивних результатів і наслідків досягнуто;

3.2) реформувати і вдосконалити процедуру формування і підготовки офіційного антикорупційного звіту: (1) запровадити порядок підготовки звіту не на підставі інформаційних повідомлень органів влади, а на основі:

(1.1) уніфікованої і чітко формалізованої періодичної звітності органів влади про результати їхньої антикорупційної діяльності (за системою кількісних і якісних показників та стандартизованих форм періодичної антикорупційної звітності для різних органів влади і уповноважених суб'єктів відповідно до їх повноважень і обов'язків);

(1.2) комплексного і всебічного моніторингу здійснення антикорупційної політики різними органами влади та виконання ними антикорупційного законодавства;

3.3) запровадити обов'язковість відкритих публічних обговорень офіційного антикорупційного звіту у громадських і професійних колах з метою виявлення й оцінки проблем і недоліків та їх врахування у подальшій антикорупційній діяльності.

4) В якості механізму забезпечення права громадськості на здійснення громадського контролю за виконанням антикорупційного законодавства та проведення громадської експертизи проектів нормативно-правових актів зобов'язати органи влади сприяти таким формам участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції та визначити рішенням Кабінету Міністрів України чіткий і прозорий порядок такого сприяння з метою забезпечення відкритості і підзвітності органів влади у сфері здійснення антикорупційної діяльності.

Примітки:

У Додатку 1 Фондацією «Відкрите суспільство» класифіковано в табличній формі та проаналізовано відомості, які повинні бути відображені у щорічному офіційному публічному Звіті про результати здійснення державної політики запобігання і протидії корупції в Україні.

У Додатку 2 подано підготовлений експертами Фондації «Відкрите суспільство» проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» (щодо вдосконалення форм звітності державної антикорупційної політики)», норми і положення якого можуть бути використані для вдосконалення законодавчого регулювання запобігання і протидії корупції в Україні.

Відомості, які повинні бути відображені у щорічному офіційному публічному Звіті про результати здійснення державної політики запобігання і протидії корупції в Україні

№ з/п	Відомості (результати), відображені у Звіті Мін'юсту	Відомості (результати), не відображені (відсутні) у Звіті Мін'юсту	Нормативно-правові підстави обов'язковості застосування відомостей (результатів) для моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики	Коментарі, пропозиції, оцінки наслідків
1	<p>1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обов'язковим зазначенням таких даних:</p> <p>а) кількість осіб, щодо яких винесено постанови про притягнення як обвинуваченого та складено протоколи про вчинення адміністративних корупційних правопорушень;</p> <p>б) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду та на яких накладено адміністративне стягнення за корупційне правопорушення;</p> <p>в) відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 4 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення;</p> <p>г) відомості про розмір завданих корупційними правопорушеннями збитків, стан та обсяги їх відшкодування</p>		пункт 1 абз 2. ч. 2 статті 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»	Дані про кількість службових осіб (за категоріями і органами влади), притягнених до кримінальної відповідальності за корупційні злочини, подаються у статистичній формі, без їх аналізу і оцінки у комплексі з іншими заходами запобігання і протидії корупції. Це ускладнює оцінку таких результатів державної антикорупційної політики.
2	2) узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів		пункт 2 абз 2. ч. 2 статті 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»	У звіті не розглядається в якості результату політики громадська антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів. З огляду на зміст цього розділу звіту, спеціально уповно-

№ з/п	Відомості (результати), відображені у Звіті Мін'юсту	Відомості (результати), не відображені (відсутні) у Звіті Мінюсту	Нормативно-правові підстави обов'язковості застосування відомостей (результатів) для моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики	Коментарі, пропозиції, оцінки наслідків
				важений орган з питань антикорупційної політики не сприяє розвитку цієї форми участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції. Хоча саме активність громадськості і неурядових організацій визначається одним з основоположних критеріїв успішності антикорупційної діяльності і на рівні Конвенції ООН проти корупції, і на рівні Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»
3	3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва		пункт 3 абз 2. ч. 2 статті 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»	
4	4) результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції		пункт 4 абз 2. ч. 2 статті 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»	Результати соціологічних досліджень у 2012 р. належним чином не аналізуються і не співставляються з відповідними результатами досліджень, проведеними у попередні роки
5	5) інформація про стан реалізації визначеної Президентом України антикорупційної стратегії		пункт 5 абз 2. ч. 2 статті 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»	

№ з/п	Відомості (результати), відображені у Звіті Мініюсту	Відомості (результати), не відображені (відсутні) у Звіті Мініюсту	Нормативно-правові підстави обов'язковості застосування відомостей (результатів) для моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики	Коментарі, пропозиції, оцінки наслідків
6		відомості про основні ризики корупції в діяльності органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування	пункт «с» статті 10 «Державна звітність» Конвенції ООН проти корупції	Відсутність таких відомостей, як обов'язкових індикаторів (показників) ефективності державної антикорупційної політики, суттєво знижує: 1) прозорість і ефективність моніторингу та оцінки ефективності державної антикорупційної політики; 2) ефективність організації і проведення запобіжних антикорупційних заходів. Це також суттєво ускладнює проведення: 3) громадського моніторингу ефективності державної антикорупційної політики та громадського контролю за виконанням антикорупційного законодавства (відповідно до основних ризиків корупції), правом здійснення якого громадськість наділена відповідно до пункту 8 частини першої статті 18, статті 28 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». У Законі України «Про засади запобігання і протидії корупції» в статті 1 не визначено терміну «загрози корупції в діяльності органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування», а також не регламентовано процедур їх класифікації та розподілу за ступенями їх прояву.
		інформація про результати: 1) виконання органами державної влади заходів щодо залучення громадськості до формування і здійснення політики із запобігання і протидії корупції;	частина 1 статті 5 «Заходи щодо запобігання корупції», стаття 13 «Участь суспільства» Конвенції ООН проти корупції	Активна участь громадськості та суспільства у протидії корупції визначається як один із основоположних принципів і механізмів ефективної антикорупційної політики у Конвенції ООН проти корупції, ратифікованої Законом України №251-V від 18.10.2006 р. Участь громадськості у заходах щодо запобігання і

№ з/п	Відомості (результати), відображені у Звіті Мініюсту	Відомості (результати), не відображені (відсутні) у Звіті Мініюсту	Нормативно-правові підстави обов'язковості застосування відомостей (результатів) для моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики	Коментарі, пропозиції, оцінки наслідків
		2) діяльності консультативно-дорадчих органів у зазначеній сфері; 3) державної підтримки і захисту осіб, що надають допомогу у здійсненні заходів щодо запобігання і протидії корупції	частина 1 статті 3 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»	протидії корупції є одним із основних принципів антикорупційної діяльності, відповідно до положень частини першої статті 3 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». Однак цей ключовий напрям антикорупційної діяльності, вивірений міжнародною практикою, взагалі не відображено у структурі головного офіційного звіту про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції в Україні.
		відомості про: 1) результати громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, із зазначенням проектів нормативно-правових актів, в яких виявлено і усунуто корупціогенні фактори за пропозиціями громадськості, їх розробників; 2) результати виконання уповноваженими органами державної влади заходів щодо сприяння проведенню громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів.	пункт 3 частини першої статті 18 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» стаття 13 «Участь суспільства» Конвенції ООН проти корупції	Відсутність таких відомостей, як обов'язкових індикаторів ефективності державної антикорупційної політики: 1) суттєво знижує підзвітність спеціально уповноваженого органу щодо створення сприятливих умов для реалізації громадськістю наданого їй права проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів; 2) не дає змогу оцінити рівень активності громадськості у зазначеній сфері запобігання корупції та ступінь сприяння проведенню такої громадської антикорупційної експертизи з боку органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

№ з/п	Відомості (результати), відображені у Звіті Мініюсту	Відомості (результати), не відображені (відсутні) у Звіті Мініюсту	Нормативно-правові підстави обов'язковості застосування відомостей (результатів) для моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики	Коментарі, пропозиції, оцінки наслідків
		<p>інформація про результати виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування заходів щодо сприяння громадському контролю за виконанням законодавства у сфері запобігання і протидії корупції</p>	<p>стаття 28 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»</p> <p>частина 1 статті 5 «Заходи щодо запобігання корупції», стаття 13 «Участь суспільства» Конвенції ООН проти корупції</p>	<p>Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції» (п. 8 ч. 1 статті 18, стаття 28) громадськість наділена правом здійснювати громадський контроль за виконанням законодавства у сфері запобігання і протидії корупції. Але, при цьому, на рівні закону не визначено необхідних і достатніх механізмів забезпечення повноцінної реалізації цього важливого права громадськості, що безпосередньо впливає з конституційного права громадян на участь в управлінні державними справами (стаття 38 Конституції України) та має, відповідно до міжнародних стандартів антикорупційної політики, вирішальне значення для успішного зниження і подолання корупції в суспільстві.</p> <p>Відсутність таких відомостей, як обов'язкових індикаторів ефективності державної антикорупційної політики, не дає змогу оцінити фактичний рівень:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відкритості і прозорості антикорупційної діяльності органів державної влади; 2) залучення громадськості до участі у здійсненні державної антикорупційної політики.
		<p>інформація про результати виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування заходів щодо:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) забезпечення відкритості і про- 	<p>частина 1 статті 5 «Заходи щодо запобігання корупції»,</p>	<p>Відкритий доступ до публічної інформації та інформації з питань запобігання і протидії корупції є ключовим запобіжним заходом у сфері антикорупційної політики, що забезпечує відкритість і прозорість діяльності органів влади.</p>

№ з/п	Відомості (результати), відображені у Звіті Мініюсту	Відомості (результати), не відображені (відсутні) у Звіті Мініюсту	Нормативно-правові підстави обов'язковості застосування відомостей (результатів) для моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики	Коментарі, пропозиції, оцінки наслідків
		<p>зорості їх діяльності, доступності інформації з питань запобігання і протидії корупції та публічної інформації про використання бюджетних коштів, розпорядження об'єктами державного і комунального майна;</p> <p>2) сприяння громадській експертизі з питань забезпечення доступу публічної інформації, спрямованого на усунення і унеможливлення ризиків корупції у діяльності органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування</p>	<p>стаття 13 «Участь суспільства» Конвенції ООН проти корупції</p>	<p>Одним з основних принципів запобігання і протидії корупції, визначених статтею 3 Закону України «Про заходи запобігання і протидії корупції», є пріоритетність запобіжних заходів.</p> <p>Сьогодні існують численні випадки недоступності публічної інформації на всіх рівнях влади, що створює суттєві загрози корупції і зловживань. Спеціалізовані рубрики «Протидія корупції» на офіційних веб-сайтах органів виконавчої влади не мають стандартизованої форми і ведуться практично у довільному порядку.</p> <p>Не зважаючи на це, в структурі головного офіційного звіту про результати реалізації державної антикорупційної політики в Україні не передбачено відомостей про результати моніторингу і стан доступності публічної інформації, в тому числі інформації з питань запобігання і протидії корупції.</p> <p>Відсутність таких відомостей, як обов'язкових індикаторів (показників) ефективності державної антикорупційної політики:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) негативно впливає і ускладнює утвердження принципів прозорості і відкритості органів влади, створює інформаційне підґрунтя для зловживань і вчинення корупційних порушень і злочинів; 2) знижує мотивацію неурядових організацій до здійснення моніторингу відкритості і прозорості органів влади та доступності інформації; 3) перешкоджає ефективному і повноцінному залученню громадськості до участі в заходах щодо запобігання і протидії корупції.

№ з/п	Відомості (результати), відображені у Звіті Мін'юсту	Відомості (результати), не відображені (відсутні) у Звіті Мін'юсту	Нормативно-правові підстави обов'язковості застосування відомостей (результатів) для моніторингу і оцінки державної антикорупційної політики	Коментарі, пропозиції, оцінки наслідків
		узагальнені результати громадських обговорень законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування	частини 3, 4 статті 18 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» стаття 13 «Участь суспільства» Конвенції ООН проти корупції	Громадські обговорення проектів нормативно-правових актів, що містять високі ризики корупції, є важливим запобіжним антикорупційним заходом та методом залучення громадськості до здійснення антикорупційної діяльності. Відсутність таких відомостей, як обов'язкових індикаторів (показників) ефективності державної антикорупційної політики, породжує проблеми: 1) непрозорості і безконтрольності підготовки і затвердження органами влади нормативно-правових актів та продукування ризиків корупції на нормативному рівні; 2) тіньового лобізму і впливу на процедури підготовки і затвердження нормативно-правових актів малих груп зі спеціальними інтересами, спрямованих на отримання переваг і благ за рахунок всіх інших членів суспільства і місцевих громад.

**ЗАКОН УКРАЇНИ Про внесення змін до Закону України
«Про засади запобігання і протидії корупції»
(щодо посилення підзвітності державної антикорупційної політики)**

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Внести до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 40, ст.404) такі зміни:

1. Частину першу статті 1 доповнити новим абзацом сьомим такого змісту:

«національний звіт про результати державної політики запобігання і протидії корупції за минулий рік – оприлюднений у встановлені терміни і винесений для широкого громадського обговорення публічний звіт уповноважених органів влади з питань антикорупційної політики, в якому зазначаються фактично досягнуті показники і результати діяльності держави щодо запобігання і протидії корупції впродовж минулого року;».

2. Частину першу статті 3 доповнити новим абзацом восьмим такого змісту:

- «підзвітності органів державної влади перед суспільством і громадськістю про здійснення діяльності із запобігання і протидії корупції;».

3. Частину першу статті 18 доповнити новим пунктом четвертим такого змісту:

«4) брати участь у здійсненні моніторингу державної антикорупційної політики та оцінки результативності заходів щодо запобігання і протидії корупції у порядку, передбаченому законодавством;»

у зв'язку з цим пункти четвертий-восьмий вважати відповідно пунктами п'ятим-дев'ятим.

4. У статті 19:

1) назву статті викласти в такій редакції:

«Стаття 19. Інформування громадськості про результати державної політики запобігання і протидії корупції»;

2) у частині другій абзац перший викласти в такій редакції:

«2. Спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики щороку готує на підставі проведення моніторингу і оцінки здійснення державної антикорупційної політики відповідно до статті 271 цього Закону, оприлюднює не пізніше 15 квітня та обговорює з громадськістю у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку національний звіт про результати державної політики щодо запобігання і протидії корупції, досягнуті за минулий рік.»;

3) у абзаці другому:

слово «звіті» замінити словами «національному звіті»;

пункт другий доповнити словами «із зазначенням проектів нормативно-правових актів, в яких виявлено і усунуто корупціогенні фактори, їх розробників»;

доповнити новими пунктами третім і четвертим такого змісту:

«3) результати громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, із зазначенням проектів нормативно-правових актів, в яких виявлено і усунуто корупціогенні фактори за пропозиціями громадськості, їх розробників, у тому числі інформація про результати виконання уповноваженими органами державної влади заходів щодо сприяння проведенню громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;

4) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо залучення громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, діяль-

ності консультативно-дорадчих органів у зазначеній сфері. державної підтримки і захисту осіб, що надають допомогу у здійсненні таких заходів;»

у пункті третьому слова «виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції» замінити словами «виконання органами державної влади покладених на них завдань і заходів щодо запобігання та протидії корупції»;

пункт четвертий доповнити словами «в тому числі їх співставлення з відповідними результатами соціологічних досліджень, проведеними впродовж попередніх звітних періодів»;

доповнити новими пунктами восьмим і дев'ятим такого змісту:

«8) інформація про результати виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування заходів щодо забезпечення відкритості і прозорості їх діяльності, доступності інформації з питань запобігання і протидії корупції та публічної інформації про використання бюджетних коштів, розпорядження об'єктами державного і комунального майна, в тому числі щодо сприяння громадській експертизи у зазначеній сфері;

9) узагальнені результати громадських обговорень законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування.»

5. Доповнити новою статтею 27¹ такого змісту:

«Стаття 27¹. Моніторинг та оцінка державної антикорупційної політики

1. Моніторинг та періодична оцінка державної антикорупційної політики здійснюються в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України, спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики із залученням громадських об'єднань, консультативно-дорадчих органів, наукових установ.

2. Органи державної влади у порядку, визначеному спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики, готують за встановленою формою і оприлюднюють періодичні інформаційні звіти про результати здійснення ними антикорупційної діяльності та виконання законодавства у сфері запобігання і протидії корупції.»

6. Статтю 28 доповнити новою частиною другою такого змісту:

«2. Органи державної влади зобов'язані сприяти проведенню громадського моніторингу і контролю здійснення ними державної антикорупційної політики у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.»

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у місячний термін дня опублікування цього Закону:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити прийняття нормативно-правових актів відповідно до цього Закону.

Голова Верховної Ради України

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону
України «Про засади запобігання і протидії
корупції» (щодо вдосконалення форм звітності державної
антикорупційної політики)»

Зміст положення (норми)	Запропонована редакція
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
Стаття 1. Визначення термінів	Стаття 1. Визначення термінів
1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:	1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:
... корупційне правопорушення – умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 4 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність;	... корупційне правопорушення – умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 4 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність;
корупція – використання особою, зазначеною в частині першій статті 4 цього Закону, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній в частині першій статті 4 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей;	корупція – використання особою, зазначеною в частині першій статті 4 цього Закону, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній в частині першій статті 4 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей;
	національний звіт про результати державної політики запобігання і протидії корупції за минулий рік – оприлюднений у встановлені терміни і винесений для широкого громадського обговорення публічний звіт уповноважених органів влади з питань антикорупційної політики, в якому зазначаються фактично досягнуті показники і результати діяльності держави щодо запобігання і протидії корупції впродовж минулого року;
неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, що їх без	неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, що їх без

Зміст положення (норми)	Запропонована редакція
<p>законних на те підстав обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову;</p> <p>члени сім'ї – особи, які перебувають у шлюбі, їхні діти, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.</p>	<p>законних на те підстав обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову;</p> <p>члени сім'ї – особи, які перебувають у шлюбі, їхні діти, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.</p>
<p>Стаття 3. Основні принципи запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Діяльність із запобігання і протидії корупції ґрунтується на принципах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • верховенства права; • законності; • комплексного здійснення правових, політичних, соціально-економічних, інформаційних та інших заходів; • пріоритетності запобіжних заходів; • невідворотності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень; • відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування; <p>участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, державного захисту осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів; забезпечення відновлення порушених прав і законних інтересів, відшкодування збитків, шкоди, завданої корупційним правопорушенням.</p>	<p>Стаття 3. Основні принципи запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Діяльність із запобігання і протидії корупції ґрунтується на принципах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • верховенства права; • законності; • комплексного здійснення правових, політичних, соціально-економічних, інформаційних та інших заходів; • пріоритетності запобіжних заходів; • невідворотності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень; • відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування; <p>підзвітності органів державної влади перед суспільством і громадськістю про здійснення діяльності із запобігання і протидії корупції;</p> <p>участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, державного захисту осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів; забезпечення відновлення порушених прав і законних інтересів, відшкодування збитків, шкоди, завданої корупційним правопорушенням.</p>
<p>Розділ III. УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ЗАХОДАХ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ</p> <p>Стаття 18. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Об'єднання громадян, їх члени або уповноважені представники, а також</p>	<p>Розділ III. УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ЗАХОДАХ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ</p> <p>Стаття 18. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Об'єднання громадян, їх члени або уповноважені представники, а також</p>

Зміст положення (норми)	Запропонована редакція
<p>окремі громадяни в діяльності щодо запобігання, виявлення і протидії корупційним правопорушенням (крім випадків, коли це віднесено законом до виключної компетенції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції) мають право:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних правопорушень спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, іншим органам, зазначеним у статті 5 цього Закону, керівництву та колективу підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення, а також громадськості; 2) запитувати та одержувати від органів державної влади та органів місцевого самоврядування в обсягах та порядку, не заборонених законом, інформацію про діяльність щодо запобігання і протидії корупції; 3) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів державної влади; 4) брати участь у парламентських слуханнях та інших заходах з питань запобігання і протидії корупції; 5) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання і протидії корупції; 6) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання і протидії корупції; 7) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання і протидії корупції; 8) здійснювати громадський контроль за виконанням законів у сфері 	<p>окремі громадяни в діяльності щодо запобігання, виявлення і протидії корупційним правопорушенням (крім випадків, коли це віднесено законом до виключної компетенції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції) мають право:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних правопорушень спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, іншим органам, зазначеним у статті 5 цього Закону, керівництву та колективу підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення, а також громадськості; 2) запитувати та одержувати від органів державної влади та органів місцевого самоврядування в обсягах та порядку, не заборонених законом, інформацію про діяльність щодо запобігання і протидії корупції; 3) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів державної влади; 4) брати участь у здійсненні моніторингу державної антикорупційної політики та оцінки результативності заходів щодо запобігання і протидії корупції у порядку, передбаченому законодавством; 5) брати участь у парламентських слуханнях та інших заходах з питань запобігання і протидії корупції; 6) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання і протидії корупції; 7) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання і протидії корупції; 8) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання і протидії корупції; 9) здійснювати громадський контроль за виконанням законів у сфері

Зміст положення (норми)	Запропонована редакція
<p>запобігання і протидії корупції, з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать законодавству.</p> <p>2. Об'єднанню громадян, фізичній, юридичній особі не може бути відмовлено в наданні доступу до інформації стосовно компетенції суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції, а також стосовно основних напрямів їх діяльності. Така інформація надається в порядку, встановленому законом.</p> <p>3. Законопроекти та проекти інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, з метою їх громадського обговорення розміщуються на офіційних веб-сайтах органів державної влади, органів місцевого самоврядування невідкладно, але не пізніше дня, наступного за днем їх внесення належним суб'єктом до відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування.</p> <p>4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування узагальнюють результати громадського обговорення законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів, передбачених частиною третьою цієї статті, та оприлюднюють їх у засобах масової інформації.</p>	<p>запобігання і протидії корупції, з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать законодавству.</p> <p>2. Об'єднанню громадян, фізичній, юридичній особі не може бути відмовлено в наданні доступу до інформації стосовно компетенції суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції, а також стосовно основних напрямів їх діяльності. Така інформація надається в порядку, встановленому законом.</p> <p>3. Законопроекти та проекти інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, з метою їх громадського обговорення розміщуються на офіційних веб-сайтах органів державної влади, органів місцевого самоврядування невідкладно, але не пізніше дня, наступного за днем їх внесення належним суб'єктом до відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування.</p> <p>4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування узагальнюють результати громадського обговорення законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів, передбачених частиною третьою цієї статті, та оприлюднюють їх у засобах масової інформації.</p>
<p>Стаття 19. Інформування громадськості про заходи щодо запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції зобов'язані щороку не пізніше 10 лютого оприлюднювати інформацію про вжиті заходи щодо протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.</p>	<p>Стаття 19. Інформування громадськості про результати державної політики запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції зобов'язані щороку не пізніше 10 лютого оприлюднювати інформацію про вжиті заходи щодо протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.</p>

Зміст положення (норми)	Запропонована редакція
<p>2. Спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики щороку не пізніше 15 квітня готує та оприлюднює у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції.</p> <p>У звіті мають відображатися такі відомості:</p> <p>1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обов'язковим зазначенням таких даних:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) кількість осіб, щодо яких винесено постанови про притягнення як обвинуваченого та складено протоколи про вчинення адміністративних корупційних правопорушень; б) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду та на яких накладено адміністративне стягнення за корупційне правопорушення; в) відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 4 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення; г) відомості про розмір завданих корупційними правопорушеннями збитків, стан та обсяги їх відшкодування; <p>2) узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;</p>	<p>2. Спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики щороку готує на підставі проведення моніторингу і оцінки здійснення державної антикорупційної політики відповідно до статті 27¹ цього Закону, оприлюднює не пізніше 15 квітня та обговорює з громадськістю у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку національний звіт про результати державної політики щодо запобігання і протидії корупції, досягнуті за минулий рік.</p> <p>У національному звіті мають відображатися такі відомості:</p> <p>1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обов'язковим зазначенням таких даних:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) кількість осіб, щодо яких винесено постанови про притягнення як обвинуваченого та складено протоколи про вчинення адміністративних корупційних правопорушень; б) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду та на яких накладено адміністративне стягнення за корупційне правопорушення; в) відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 4 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення; г) відомості про розмір завданих корупційними правопорушеннями збитків, стан та обсяги їх відшкодування; <p>2) узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, із зазначенням проектів нормативно-правових актів, в яких виявлено і усунено корупціогенні фактори, їх розробників;</p> <p>3) результати громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, із зазначенням проектів нормативно-правових актів, в яких виявлено і усунено корупціогенні фактори за пропозиціями громадськості, їх розробників, у тому числі інформація про результати виконання уповноваженими органами державної влади заходів щодо спри-</p>

Зміст положення (норми)	Запропонована редакція
<p>3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;</p> <p>4) результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції;</p> <p>5) інформація про стан реалізації визначеної Президентом України антикорупційної стратегії.</p>	<p>яння проведенню громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;</p> <p>4) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо залучення громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, діяльності консультативно-дорадчих органів у зазначеній сфері. державної підтримки і захисту осіб, що надають допомогу у здійсненні таких заходів;</p> <p>5) інформація про результати виконання органами державної влади покладених на них завдань і заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;</p> <p>6) результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції, в тому числі їх співставлення з відповідними результатами соціологічних досліджень, проведеними впродовж попередніх звітних періодів;</p> <p>7) інформація про стан реалізації визначеної Президентом України антикорупційної стратегії;</p> <p>8) інформація про результати виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування заходів щодо забезпечення відкритості і прозорості їх діяльності, доступності інформації з питань запобігання і протидії корупції та публічної інформації про використання бюджетних коштів, розпорядження об'єктами державного і комунального майна, в тому числі щодо сприяння громадській експертизі у зазначеній сфері;</p> <p>9) узагальнені результати громадських обговорень законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування.</p>
<p>Розділ VI. КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ВИКОНАННЯМ ЗАКОНІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ</p>	<p>Розділ VI. КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД З А ВИКОНАННЯМ ЗАКОНІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ</p>

Зміст положення (норми)	Запропонована редакція
<p>Стаття 27. Контроль у сфері запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Верховна Рада України здійснює парламентський контроль у сфері запобігання і протидії корупції в межах, визначених Конституцією України.</p> <p>Інші органи державної влади здійснюють контроль у сфері запобігання та протидії корупції у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України.</p>	<p>Стаття 27. Контроль у сфері запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Верховна Рада України здійснює парламентський контроль у сфері запобігання і протидії корупції в межах, визначених Конституцією України.</p> <p>Інші органи державної влади здійснюють контроль у сфері запобігання та протидії корупції у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України.</p>
<p>Стаття 28. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції здійснюється на підставі та в порядку, визначеному законом.</p>	<p>Стаття 27¹. Моніторинг та оцінка державної антикорупційної політики</p> <p>1. Моніторинг та періодична оцінка державної антикорупційної політики здійснюються в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України, спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики із залученням громадських об'єднань, консультативно-дорадчих органів, наукових установ.</p> <p>2. Органи державної влади у порядку, визначеному спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики, готують за встановленою формою і оприлюднюють періодичні інформаційні звіти про результати здійснення ними антикорупційної діяльності та виконання законодавства у сфері запобігання і протидії корупції.</p>
<p>Стаття 29. Прокурорський нагляд</p> <p>1. Нагляд за додержанням законів у сфері запобігання і протидії корупції здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами.</p>	<p>Стаття 28. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції</p> <p>1. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції здійснюється на підставі та в порядку, визначеному законом.</p> <p>2. Органи державної влади зобов'язані сприяти проведенню громадського моніторингу і контролю здійснення ними державної антикорупційної політики у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.</p>
<p>Стаття 29. Прокурорський нагляд</p> <p>1. Нагляд за додержанням законів у сфері запобігання і протидії корупції здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами.</p>	<p>Стаття 29. Прокурорський нагляд</p> <p>1. Нагляд за додержанням законів у сфері запобігання і протидії корупції здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами.</p>

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» (щодо посилення підзвітності державної антикорупційної політики)»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Необхідність і важливість запровадження на державному рівні системи періодичної оцінки правових інструментів і адміністративних заходів у сфері реалізації державної антикорупційної політики передбачена ч. 3 статті 5 Конвенції ООН проти корупції, ратифікованої Законом України №251-V від 18.10.2006 р.

Не зважаючи на те, що з моменту ратифікації Україною Конвенції ООН проти корупції вже минуло більше шести років, у нашій державі досі не сформовано дієвої і сучасної системи моніторингу ефективності та оцінки результатів реалізації державної антикорупційної політики на підставі законодавчо обґрунтованих, прозорих і вимірюваних результатів і показників (індикаторів оцінки політики).

Діюча на теперішній час звітність органів влади про результати здійсненої ними антикорупційної діяльності залишається формальною, не зорієнтована на досягнення і контроль результатів і показників ефективності та оцінку органів влади за досягнутими результатами, а не загальними процесами виконання ними заходів щодо запобігання і протидії корупції.

Це негативно позначається і на результативності Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011-2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28.11.2011 р. №1240. Зокрема, відповідно до додатку 2 до зазначеної державної програми впродовж п'яти років її виконання заплановано досягти досить незначних і недостатньо конкретних очікуваних позитивних результатів:

- 1) видати 44 документи з метою удосконалення нормативно-правової бази;
- 2) провести 25 заходів з метою поширення знань про новели антикорупційного законодавства;
- 3) підготувати 21 звіт державними органами, відповідальними за реалізацію державної антикорупційної політики, про ситуацію у сфері запобігання і протидії корупції;
- 4) підготувати 8 звітів про приведення антикорупційної політики України у відповідність із міжнародними стандартами у сфері запобігання і протидії корупції.

Зрозуміло, що з таким обмеженим інструментарієм запланованих результатів і показників державної антикорупційної програми важко і навіть неможливо об'єктивно і успішно вимірювати та оцінювати її ефективність на різних етапах її виконання.

У розділі VI «Контроль і нагляд за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції» Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» не визначено належних і достатніх механізмів звітності, моніторингу і оцінки у сфері державної антикорупційної політики. На рівні Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» (стаття 19) процедура щорічної публічної звітності держави в особі органів влади про результати здійсненої за минулий рік державної антикорупційної політики **застосовується лише як механізм інформування громадськості про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції, що суттєво знижує прозорість і підзвітність органів влади і уповноважених суб'єктів у сфері виконання антикорупційного законодавства.**

Інформаційним джерелом для підготовки щорічного офіційного звіту держави про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції є не підсумки всебічного і комплексного моніторингу антикорупційної діяльності в Україні на всіх рівнях влади, а **інформація, надана практично у довільній формі органами і суб'єктами-виконавцями заходів щодо запобігання і протидії корупції**. Зрозуміло, що самі особи-виконавці таких заходів зацікавлені у наданні такої інформації, яка найбільш позитивно і вигідно характеризує результати їхньої антикорупційної діяльності.

Організована у такий спосіб процедура підготовки головного офіційного звіту держави про результати державної антикорупційної політики за минулий рік суттєво знижує прозорість і підзвітність антикорупційної діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та уповноважених суб'єктів з питань протидії корупції, не сприяє об'єктивній оцінці фактично досягнутих ними результатів і показників у цій суспільно важливій сфері державної політики.

Недосконалою залишається і визначена ч. 2 статті 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» інформаційна структура щорічного звіту про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції органами виконавчої влади і уповноваженими суб'єктами. У зазначеному документі, що має важливе моніторингово-контрольне значення, не відображено цілої низки результатів і показників реалізації законодавчо затверджених основних принципів запобігання і протидії корупції, наприклад, таких як **відкритість і прозорість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування; участь громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, державний захист осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів тощо**.

Внаслідок цього, значна частина суспільно важливих і обґрунтованих міжнародним і національним законодавством показників і результатів антикорупційної діяльності органів влади залишається поза увагою широкої громадськості і спеціально уповноваженого органу з питань антикорупційної політики, на якого покладено обов'язок підготовки і оприлюднення щорічного звіту про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції.

Відповідно до ч. 1 статті 3 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», участь громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції та державний захист осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів, визначено, як один з основних принципів запобігання і протидії корупції. Одним із ключових принципів здійснення національної антикорупційної політики є поєднання зусиль держави і громадськості у подоланні корупції як системного явища в усіх сферах суспільного життя. Такий принцип визначено Національною антикорупційною стратегією на 2011-2015 роки, схваленою Указом Президента України від 21.10.2011 р. №1001/2011. Окрему статтю 15 Конвенції ООН проти корупції, ратифікованої Законом України №251-V від 18.10.2006 р., присвячено участі суспільства у запобіганні корупції та боротьбі з нею.

Не зважаючи на це, на рівні закону в інформаційній структурі головного щорічного звіту держави про результати виконання її антикорупційної політики не передбачено цілої низки суспільно важливих очікуваних результатів і показників діяльності органів влади у сфері запобігання і протидії корупції. Як результат недосконалого законодавчого регулювання зазначених питань, у антикорупційному звіті Міністерства юстиції України за минулий 2012 рік **відображено лише декілька конкретних результатів співпраці органів влади з громадськістю у сфері запобігання і протидії корупції, які можна вважати показником ефективної роботи у цьому важливому напрямі**, без якого неможлива прозора, відкрита і успішна антикорупційна діяльність на всіх рівнях влади.

Суттєві проблеми існують у сфері законодавчого забезпечення участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, а також відкритості і прозорості діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

Стаття 28 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» наділяє громадськість правом здійснювати громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції, але її зміст зводиться лише до одного речення загально декларативного характеру. Зокрема, зазначається, що громадський контроль у цій сфері має здійснюватися на підставі та в порядку, визначеному законом. Але в інших положеннях цього закону не визначено організаційно-правових механізмів забезпечення реалізації цього ключового права громадськості, зокрема, не передбачено обов'язку органів влади всебічно сприяти (за чітко встановленим порядком) проведенню заходів громадського контролю за виконанням антикорупційного законодавства.

2. Цілі, завдання та основні положення законопроекту

Ціллю законопроекту є запровадження організаційно-правових механізмів підвищення підзвітності державної антикорупційної політики, посилення державного і громадського контролю за антикорупційною діяльністю органів влади і уповноважених суб'єктів з питань протидії корупції та удосконалення законодавчого забезпечення і розширення прав громадськості на участь у заходах щодо запобігання і протидії корупції.

Законопроект передбачає:

- 1) запровадження системи моніторингу і оцінки антикорупційної діяльності органів влади і уповноважених суб'єктів з питань протидії корупції за системою показників і результатів та стандартизованих форм антикорупційної звітності, які будуть здійснюватися спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики за безпосередньої участі громадськості – громадських об'єднань, наукових установ, консультативно-дорадчих органів;
- 2) розширення переліку відомостей та інформаційних даних, які мають бути відображені у щорічному звіті про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції, та приведення інформаційної структури зазначеного звіту у відповідність із законодавчо визначеними основними принципами запобігання і протидії корупції, положеннями антикорупційного законодавства та нормами Конвенції ООН проти корупції, ратифікованої Законом України №251-V від 18.10.2006 р.;
- 3) удосконалення порядку формування і підготовки щорічного звіту про результати здійснення державної політики запобігання і протидії корупції за минулий рік – на підставі всебічного і комплексного моніторингу антикорупційної діяльності органів влади і уповноважених суб'єктів та спеціалізованої періодичної звітності, спрямованої до досягнення і контроль результатів та якісних і кількісних показників у сфері запобігання і протидії корупції;
- 4) запровадження обов'язкової практики відкритих публічних обговорень щорічного звіту про результати здійснення державної політики запобігання і протидії корупції у громадських і наукових колах з метою своєчасного виявлення й оцінки проблем і недоліків та їх врахування у подальшій антикорупційній діяльності;
- 5) розробку і запровадження стандартизованого порядку сприяння органів влади і уповноважених суб'єктів заходам громадського контролю за виконанням антикорупційного законодавства, громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення реалізації прав громадськості на участь у заходах щодо запобігання і протидії корупції.

3. Місце Закону в системі чинного законодавства

У даній сфері правового регулювання діє Закон України «Про запобігання і протидію корупції». Реалізація запропонованого проекту потребує внесення змін до зазначеного законодавчого акта.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень Закону у разі його прийняття не призведе до додаткових видатків з Державного бюджету України.

5. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття законопроекту забезпечить суттєве підвищення рівня відкритості та підзвітності органів державної влади і уповноважених суб'єктів у сфері запобігання і протидії корупції, дасть змогу розпочати процес запровадження і розвитку сучасної системи моніторингу і оцінки результативності державної антикорупційної політики, а також сприятиме покращенню умов для реалізації прав громадськості на участь у заходах щодо запобігання і протидії корупції.

Удосконалення законодавчого регулювання процедур запобігання і протидії корупції, активізація і підвищення ефективності запобіжних антикорупційних заходів та посилення державного і громадського контролю за виконанням антикорупційного законодавства на всіх рівнях влади і управління, що будуть позитивними наслідками прийняття і впровадження цього законопроекту, зменшать ризики і підстави для зловживань і вчинення корупційних порушень в органах державної влади і органах місцевого самоврядування.

За рахунок цього і завдяки зменшенню негативних наслідків і ресурсних втрат від корупції, ліквідації джерел і методів отримання незаконних корупційних доходів і благ покращаться умови для соціально-економічного розвитку держави, окремих територій і населених пунктів та реалізації прав і свобод громадян.